

1 OM TIDNINGAR I ALLMÄNHET OCH SAIMA I SYNNERHET.

Saima n:o 1 4.1 1844

I det skick, som för ögonen synes, får *Saima* äran framställa sig för den vördade allmänheten, önskande af allt hjerta, att samma vördade allmänhets anspråk måtte vara lika små som hennes egna. – Hon vågar hoppas detta i synnerhet på den grund, att hon sjelf framträder icke blott i skrift utan tryckt med goda corpus stilar – Ty den enklaste erfarenhet skall vittna, att det med corpus tryckta omöjeligen kan hafva samma förmåga att fångsla uppmärksamheten som det skrifna. Skulle någon läsare betvifla sanningen häraf, så har han blott af nöden att betänka, hvad som borde skrivas för en tidning, eller sjelf nedskrifva en artikel för denna, sådan den borde afhandlas, – och han skall lära inse, att det, som borde skrivas, sällan tryckes, samt att det som tryckes aldrig tryckes såsom det kan skrivas.

Hvilka än orsakerna härtill må vara, så nekar likväl ingen, att ju Tidningar måste tryckas. Åtminstone kan om dem sägas, såsom Zigenaren sade om meneden: »hvertill skall väl mened finnas, om icke för att svärjas.» Att de också böra läsas vill väl ingen blygsam Tidningsskrifvare påstå. – Men ett matt försök att läsa dem har dock sitt onekliga behag.

Och då så är, så följer häraf klarligen, att *Saima* har alldeles samma skäl för sitt uppträdande som landets öfriga Tidningar. Det är allt derföre som hon nu här niger för den vördade allmänheten – i synnerhet om vid det anförda besinnas, att ingen Tidning fås för intet. – Så är det också lätt afgjort, hvad denna Tidning kommer att innehålla, nemligen: »Just ingenting,» och det vill säga: allt detsamma som träffas i andra Tidningar. För att i detta afseende vara desto säkrare, är *Saima* sinnad att ur dessa Tidningar låna så mycket som möjligt, med noga utsättande af hvilken redaktion för hvarje gång bragt detta intet i dagen – antingen såsom lån eller såsom egen uppfinning. – Man kunde anse för öfverflödigt att sålunda besitta just Ingenting *in dupplo*. Men medges måste, om eljest ännu $0 \times 2 = 0$, att genom detta fördubblande intet öfverflöd åstadkommits; och att *Saima* icke är öfverflödigt kan således antagas vara matematiskt, såsom en viss man plägar uttrycka sig.

Och dessutom kan *Saima* så godt som någon annan försäkra, att hon räknar sig till det – icke hemliga – sällskapet *utile dulci*, att hon skall gagna och roa, bjuda en på samma gång upplysande och underhållande läsning, att hon i synnerhet vill hålla sig till det fosterländska o. s. v. – ty hon vet, att den vördade allmänheten i all händelse icke tager hennes försäkringar för allvar, emedan den lika litet som hon på ett fremmande språk kan säga, hvad det fosterländska egentligen är, emedan den för öfrigt redan är upplyst och emedan blott kortspel är underhållande.

2 GYMNASIUM I KUOPIO.

Saima n:o 1 4.1 1844

Bland dagens nyheter är utan tvifvel underrättelsen, att Gymnasierna i Kuopio och Vasa redan nästa Augusti månad komma i verksamhet, den för landet mest betydelsefulla. Vi lemna derhän, huruvida formen af Gymnasium för en undervisningsanstalt är den lämpligaste, eller om

den i Preussen och flera Tyska stater bestående inrättning, att Gymnasii- och Skol-undervisningen förenas i samma läroanstalt under *Skolans former*, borde föredragas, Ty det bättre är en fördel, äfven om det icke vore det bästa.

Också har underrättelsen om inrättandet af Gymnasium i Kuopio uti denna landsort väckt allmän glädje. För dess mottagande är allt snart förberedt. För detsamma står Högre Elementar-Skolans nuvarande lokal, ett palats bland Skolhus, öppet. Denna byggnad, af ett enkelt och verkligen skönt yttre, är ett tvåvånings stenhus och innehåller på nedra botten tre höga, rymliga salar samt tvenne mindre rum, och i öfra våningen två salar af de förras storlek samt dertill en ovanligt stor skön högtidssal med fem fönster på långsidan af rummet. En rymlig gårdsplan med nödiga lider samt husets läge vid ett torg, större än Senatstorget i Helsingfors, hvilket genom Herr Guvernörens i Länet nitiska bedrifvande denna höst blifvit försedt med trädplanteringar, fullända lokalens fördelar. Rum för Gymnasii blifvande lärare äfvensom för lärjungarne saknas också icke i staden. Hvad i detta hänseende möjligen brister, skall snart fyllas af gårdsägares omtanka, emedan hushyrorna, oakadt lediga rum finnas, här redan äro nog höga och kunna beräknas till 60 å 75 Rub. Banc. A. per rum för året. – Detta höga pris torde bero af de dryga hyrorna under marknaden samt af lefnadskostnaden på orten för öfrigt.

Den förlust af sin sköna local, Elementar-Skolan gör, lofvar att blifva ersatt genom en frikostig inredning af det för densamma bestämda nuvarande Rådhuset. Om också de fördelar, som tillfalla staden, påkalla en sådan frikostighet, förtjenar den likväl äfven att på det högsta lofordas.

3 SUOMI OCH FOSTERLÄNDSKA LITTERATUREN.

Saima n:o 1 och 2 4. och 11.1 1844

SUOMI OCH FOSTERLÄNDSKA LITTERATUREN.

Tidskriften Suomi går att lemna ett nytt bevis för det ringa deltagande, hvarmed vår inhemska Litteratur af allmänheten omfattas. – Man har för denna redan gamla iakttagelse sökt finna hvarjehanda förklaringar. Dervid har man vanligen utgått från det antagande, att likväl öfverhufvud en ganska utmärkt håg för bokliga konstler skulle röjas hos den så kallade bildade klassen i landet. I synnerhet tog denna smickrande öfvertygelse fart, sedan för ungefär ett tiotal år tillbaka någon Svensk Tidning, vi tro Statstidningen, försäkrat att en högst betydlig del af Svenska bokhandelns alster afsattes i Finland.

Men hvar och en, som vänder sig till en Svensk förläggare för att förvissa sig härom, skall kanske med någon förvåning erfara, att ofta icke tjugonedelen, sällan en femtondedel eller tolfdedel af hans förlagsartiklar vandra till Finland. Och likväl utgöra af denna litteratur skolböcker en icke obetydlig del; hvaremot de Svenska förläggare, på hvilkas uppgift vi grunda detta anförande, bland sina förlagsartiklar icke egt några andaktsböcker ock folkskrifter och af dessa föga hundradedelen afsattes i Finland.

Också vittnar bokhandelns tillstånd hos oss jemförd med den Svenska, att den nämnda inbillningen måste vara – blott en inbillning. I Sverige finnes väl numera ingen småstad, som icke eger sin bokhan-

del. En mängd städer hafva två till tre bokhandlare, ja de finnas till och med på landet. Vi ega in summa nio, säger nio, bokhandlare i hela landet och känt är, att hälften af dessa icke afsätta för mera än ungefär 5 à 600 Rub. Silfver årligen. – Äfven detta förhållande vittnar om vår stora underlägsenhet.

Lägger man ännu härtill den mängd af Tidningar (omkring 100), som i Sverige utgifves och läses, så måste man utan tvifvel medgifva, att jemförelsevis en ganska ringa del af den Svenska litteraturen finner en väg till oss. Att vi åter i afseende å annan utländsk litteratur skulle visat
10 oss mera vettgiriga än Svenskarne, har ingen ens påstått. Kanske finnes någon jemvigt i afseende å Tyska litteraturen; men den Franska, ännu mer den Engelska, som i sednare, tid eröfrat en ganska stor publik i Sverige, äro för oss snart sagdt obekanta. Äfven om man afräknar våra finska andaktsböcker mot de i Sverige lästa, vår litteratur i öfrigt, bestående af ett par dussin små volumer om året, hvilken ingen i Sverige tager kunskap om, och den Ryska, som hos oss läses, i Sverige mer än uppvägd af Dansk litteratur, så återstår dock det resultat, att vår bildade allmänhet läser ojemförligt mindre än den Svenska och således äfven i detta hänseende står långt efter Europas mera bildade
20 nationer.

Eller må man i ett vanligt privatbibliothek söka en nyare skrift i historie, i naturvetenskap, i vitterhet – man skall säkert då söka förgäfvos. Vi tala här endast om mängden icke om undantagen. – Om någon annans erfarenhet vittnar för ett annat förhållande, skall det synnerligen glädja oss. Men om det anförda icke kan bestridas, så utgör det ett intyg mot den själförvillelse, som röjt sig i nämnda försäkran, att Finland skulle i förhållande till Sverige visa en större kärlek för litterär bildning.

Och om man i stället för den makliga hvilan vid detta förmenande måste medgifva, att tvärtom hågen för bokliga konster bland oss är temligen sällspord, så framstår själfmant den frågan; hvari väl orsaken till detta förhållande bör sökas? Många orsaker kunna angifvas. Vi
30 anse för den hufvudsakliga: att *Finland icke eger en Nationallitteratur.*

Ty likasom den enskildes kunskap saknar all rot och hållning, icke förtjenar vetandets och bildningens namn, om den icke är själfständigt uppfattad, genomtänkt och förarbetad till ett individuelt helt, så måste äfven en hel nations bildning icke vara en blott härmning, ett lån från utlänningen, utan ega en af nationallandan beroende egendomlig form. Det är sannt, den nation är den mest bildade, som i högsta grad
40 tillegnat sig den allmänt menskliga bildningen. Men denna bildning har icke en gifven, oföränderlig form, utan den är i sig själf lefvande och rörlig, utvecklar sig på hvarje tid till en annan. Och denna utveckling sker just genom bildningens öfvergång från den ena nationen till den andra.

En bildning derföre, som icke är nationel, kan också icke vara sann, allmänt mensklig bildning. Den är då blott en yltre vana, jemförlig med apans eller hundens dressering. En sådan bildning måste sakna allt intresse hos nationen, all själfständighet, all kraft att utveckla sig. Och ett folk, som aldrig hinner någon annan bildning, måste själf gå under
50 och försvinna såsom nation.

Men en själfständig bildning hos ett folk måste uttala sig i dess eget språk. Språket är redan ett verk af en sådan bildning, utgör uttrycket för ett folks egendomliga sätt att uppfatta tingen och deras orsaker, att föreställa sig och tänka det sinnliga och öfversinnliga. – I vetenskapen röjer sig derföre denna en nations själfständighet, genom en national-

litteratur, genom öfverflyttningen af andra nationers vetenskap och vitterhet till dess eget språk och genom det sålunda mottagnas vidare bearbetning uti egna vetenskapliga och vittra alster.

Det visar sig, att vårt ofvan anförda påstående måste lida någon inskränkning af det nyss sagda. Ty att Finland eger en nationallitteratur uti skrifter af religiöst innehåll och uti den rika folksången, i runorna, kunna vi mot det uppenbara sakförhållandet lika så litet neka, som att äfven i öfrigt en nationel bildning finnes. Men både denna bildning och dess litteratur inskränker sig till den stora massan af nationen, hvaremot de litterärt bildade, likasom de företrädesvis så kallade bildade samhällsklasserna öfverhufvud, stå helt och hållet utom denna nationela bildning och med få undandag sakna allt deltagande för dess litteratur. Derför är också den litterära bildningen hos oss ett blott lån, en yttlig lexa utan saft och merg, oförmögen, såsom hvarje dags erfarenhet bevisar, att framalstra något dugligt, utan förmåga likaså att ingifva sann håg för vetandet och dess alster.

Man kan åter fråga efter orsakerna till detta förhållande. Den närmaste af dessa är utan tvifvel, att den bildade samhällsklassen i vårt land genom sitt språk och till stor del äfven genom sitt ursprung icke tillhör den Finska stammen, hvarför äfven dess bildning icke står på Finsk grund och botten. Vårt land har delat och delar detta öde med flera andra smärre länder, der en utländsk kultur förqvåft uppkomsten af den inhemska. (Forts. e. a. g.)

För att mera gagnande än genom vår artikel verka för den fosterländska *Suomis* fortfarande, skynda vi oss att för dess Redaktion tillkännagifva, det i Kuopio redan anteckning skett för 25 exemplar af årgången 1844. Vårt hopp, att äfven i andra landets städer samma värma för saken skall visa sig, är väl icke alltför förmätet.

Om sålunda Redaktionen genom en talrikare prenumeration sättes i tillfälle att lemna ett lämpligt honorarium till medarbetarena, så taga vi oss friheten föreslå: att Red. i hvarje häfte inför en uppsats på Finska språket, helst en öfversättning af någon utländsk skön-litterär produkt, hvilken icke blifvit öfversatt till Svenskan, och att vidare språket i en sådan öfversättning måtte ansluta sig till Bibelfinskan. Suomi skulle härigenom vinna en större publik, Finska språket en för de bildade stånden lockande läsning och Redaktionen ett nytt fält för sin fosterländska verksamhet. Vi skola framdeles härtill återkomma, påminnande nu blott om nyhetens behag hos t. ex. en produkt af de Vigny, Jules Janin, Sue, Heyne – och den på Finska! I hvilka sköna händer skulle icke då Suomi taga plats, och inför hvilka sköna ögon?

«n:o 2»

HÄMMAS EN NATIONS BILDNING AF EN NATIONALLITTERATUR?

Man lär finna den fråga vi uppställt absurd? – Nå väl, då har man äfven afskurit alla invändningar mot Finska språkets användande såsom litterärt språk.

Och likväl gör människans inneboende tröghet mången ifrig att just i bildningens förmenta namn bestrida Finskan denna plats. Man säger: »vår bildning har sin rot i Svenska nationens, den står och faller derför med Svenska språket;» eller kanske: »Svenskan förenar oss med den Germaniska bildningen, den är således det band, som fäster oss vid Europas.»

Låt oss blott ett ögonblick fördomsfritt öfverväga detta påstående. Hvilka andra nationers bildning är väl beroende ens af någon kunskap

i Svenska språket? Låt oss således tänka oss det fall, att denna kunskap saknades äfven i vårt land. Skulle icke t. ex. kunskapen i Tyskan fullkomligt förstå att fästa oss vid den Europeiska bildningen öfverhufvud? – Men säger man: »denna kunskap är icke allmän hos den bildade klassen.» Hvem hindrar den då för det första att blifva allmän? – Och för det andra: hvarföre borde den väl vara allmän? Icke är t. ex. kunskap i Franska och Engelska språket allmän bland den bildade klassen i Tyskland. Den behöfves också icke der, menar man väl. Hvarföre behöfves den icke? *Emedan Tyskland eger en nationallitteratur.*

10

Det är således blott under denna förutsättning, att vi i all händelse skulle sakna en nationallitteratur, som man vill bevisa Svenska språkets nödvändighet för oss. Man yrkar dess nödvändighet, emedan ingen nationallitteratur finnes, och man statuerar sålunda, att ingen nationallitteratur skall finnas. Ty det är ju Svenska språkets öfvervalde, som hindrat och hindrar dennas uppkomst.

20

Eller en sådan skulle kanske aldrig kunna uppstå? Samma lära predikades för Tyskland, så länge det bar den Franska litteraturens ok. Har väl Tyskland gått tillbaka genom att afkasta det? – Har någon nation förlorat genom att afkasta Latinets? Men t. ex. Tyska språket talas af tjugusju gånger flera munnar än Finskan. Låt så vara! Men Danmark har, om man afräknar Schlesvig och Holstein, hvarst Tyskan är landets språk, en million 350 tusen invånare, således ungefär lika mycket som Finland. Och med en litteratur sådan som den Danska, kunde vi väl vara belåtna. Invänd ännu, att Danska litteraturen haft en stor publik i Norrige; så kan dertill med allt skäl svaras: Finlands folkmängd är efter 60 år föga mindre än Danmarks och Norriges nuvarande folkmängd tillsammans. Dessutom är det klart, att en nationallitteratur äfven utvidgar kretsen af läsare ja är det enda, som kan väcka en allmännare håg för bokliga konst.

30

För den, som anser Finnarne för ett så förkastadt slägte, att de aldrig skulle kunna frambringa en egen litteratur, för honom gifves det inga bevis. Ingen fördomsfri kan tyda detta så, att vi hoppas på en vetenskaplig litteratur jemförlig med den Tyska. Äfven i närvarande förhållanden, vore det obetänkt af en vetenskapsman hos oss att utgifva ett strängt vetenskapligt arbete i Svensk drägt. En Svensk lärd gör icke så oklokt. Linné skref på latin. Berzelius har utgifvit blott en upplaga af sitt förnämsta arbete på Svenska och föröfrigt begagnat fremmande språk. Fries och Wahlenberg hafva skrivit på Latin. Till och med Geijers Svenska Folkets Historia har på 10 år icke hunnit till andra upplagan, och »Svea Rikes Häfder» skola troligen få vänta härpå många decennier. Den stränga vetenskapen har i Sverige och skall kanske alltid i Finland ega en alltför ringa publik. Också begagnas i Finland föga Svensk litteratur för vetenskaplig undervisning utom Skolan. Men alla de kanaler, genom hvilka den större litterärt bildade allmänheten får del af vetenskapens resultater, skola väl flyta lika lätt i en Finsk infattning som i den Svenska. Likaså måtte väl ett skolkompedium kunna öfversättas till det förra språket eller på detsamma bearbetas, utan att vara något Herkules arbete. Hvad Finska språket kunde blifva för vitterheten, inses bäst af dem, som förstå att uppskatta dess smekande välljud i t. ex. åtskilliga uti Kanteletar aftryckta lyriska stycken.

40

50

Men allt detta skulle benämnas för toma drömmar, om vi icke sökte visa någon väg, på hvilken det kan sättas i verket. Vi skola framdeles i det särskilda utveckla vårt förslag. Här erinne vi blott, att för första

steget finnas tvenne vägar nemligen: antingen att börjande uppifrån söka vinna en publik för öfversättningar till Finskan från vittra arbeten på fremmande språk, eller att förbereda deltagande för och kunskap i Finska språket genom dess begagnande till undervisningsspråk. Lätt inses, att detta »antingen-eller» saklöst kan försvinna, samt att båda dessa vägar kunna beträdas jemte hvarandra.

Hvad Finskan såsom undervisningsspråk angår, förstås det af sig sjelf, att den icke kan införas i åtskilliga Österbottens och Nylands kustorter. Dessutom, kan en sådan reform icke ske med ett slag, utan början kunde göras med t. ex. de Lägre Elementarskolorna, kanske blott med vissa läroämnen i dessa, till hvilka då äfven Svensk Grammatik borde hänföras. Landets styrelse har redan gjort mycket genom Finska språkets upptagande bland Skolans undervisningsämnen. Också tillhör en reform, sådan som den ifrågavarande, i första rummet de styrdas patriotism. Många män i vårt land finnas, hvilka, i stället för att lemna sin förmögenhet till snåla och otacksamma aflägsse anförvandter, kunde förvärfva sig ett varaktigt minne genom att anslå densamma under några år till premier för läroböcker på Finska språket, sedan till fond för Skolor af nämnda art.

Att finna en förläggare för vittra öfversättningar till Finskan lär icke vara så lätt i ett land, der man knappt kan säga, att förläggare finnas. Kanske kan man dock äfven i detta hänseende räkna på patriotismen, om blott öfvertygelsen om företagens gagnelighet blir allmännare. Skulle någon ung man genast vilja göra ett försök, så erbjuder sig Saimas Redaktion att öppna en prenumeration, att i mon af dennas talrikhet tillställa öfversättaren ett honorarium och ombesörja tryckningen. Iakttagas bör då, att för öfversättningen väljas noveller, förut icke öfversatta till Svenskan, icke vidlyftigare än omkring 6 å 8 ark, samt att öfversättningen sker i ett lätt läsligt språk och med så mycken omsorg om välljudet som möjligt.

4 NYHETER

Saima n:o 1 4.1 1844

St. Petersburg. H. M. Kejsaren har i Nåder förordnat att Lyceum i Tzarskoe Selo, som för en tid varit staldt under militärisk styrelse, åter skall räknas till antalet af civila undervisningsverk. Det kommer derjemte att flyttas till St. Petersburg och benämnas »*Kejsersl. Alexanders-Lyceum*».

DD. K.K. H.H. Storfursten Thronföljaren och dess höga Gemål hafva d. 28. November afrest från Berlin till Weimar.

UTRIKES.

England. Efter det knep den gamle advokaten O'Connel spelade kronans advokater vill han ännu ytterligare processa. Derunder surra Irlandarne som en bisvärm.

Frankrike. Presterskapet börjar tycka, att i landet finnes för mycken filosofi, pantheistisk, deistisk, theistisk och protestantisk, hvilka alla sägas vara dåliga sorter. Den rätta filosofien deremot påstås vara den, som stämmer öfverens med Katolska kyrkans lära. – Man är således här af annan tanka än Konsistorium i Stockholm, hvilket snubbat Hr

Ignell derföre, att han icke filosoferar enligt de protestantiska symbola. Deri skilja sig vidare de båda ländernas presterskap, att det Franska blott fordrar lärofrihet äfven för sig, nemligen för Jesuiterna, då deremot det Svenska uteslutande vill tära.

Spanien. Patrioterne i Barcelona lefva icke mera godt af öfriga invånarens bästa – i Barcelona – General Sanz har förpassat dem derifrån och sjelf intagit deras plats. Drottning Christina väntas till Madrid. En ny ministère finnes med Olozaga i spetsen.

10 *Grekland.* Här lofvar 2dra akten af revolutionen taga sin början med en ny ministère. Klokt folk tror att stycket har flera än tvenne akter.

INRIKES.

Helsingfors. Hr Andersson visar stadens konstälskare en »inneboende verklig konstnärsande.» – Hr Bromander lofvar lära Studenterna Italienska dubbla bokhålleriet. (Här i landsorten undrar man, hvilka poster han då skall upptaga under Credit). – H-fors Tidningar rekommendera Saima hos de döda i Grusien. –

20 I *Åbo* begär man af »Finska Budbäraren» upplysning, huru han hittat »utmärktare författare» i Finland – Åbo Underrättelser, som i detta hänseende föra talan, hafva dock sjelfva ett förråd af »yngre litteratörer.»

Björneborg. Här har man arrangerat skilda soireer för herrar och damer. Till de sednare ega likväl stadens ungherrar tillträde, under det de gifte herrarne beskedligt dölja sig i de förras tobaksröksmoln. – Ingen har då skäl förneka, att »sällskapslifvet lofvar blifva trefligt» – på damernas soireer. Men det måtte vara en olycklig älskare, som af hämdlystnad skriker ut den behändiga tillställningen i Tidningarne.

30 I *Borgå* står det bedröfligt till. – Assembleerna äro tråkiga, »fastän icke någon oöfvervinnerlig brist finnes på det slags fluidum, som fordrom i sin mon bidrog till munterhet». Här af kan slutas, att antingen detta fluidum numera blifvit mer än tillbörligt vattenhaltigt, eller att vederbörande vunnit i förmåga att motstå des ingifvelser.

5 RÄTTFÄLLAN.

Saima n:o 1 4.1 1844

40

Våra värde landsmän lära väl med någon förmätenhet tro, att platt intet kan hända här hos oss i Kuopio. Likväl hända här alla dagar de mest romantiska händelser. Och jag undrar just, hvem som kan hindra dem att hända – eller mig numera att berätta. Denna frihet vill jag också med all ifver begagna, börjande med en tragisk händelse, som i ett par veckors tid sysselsatt oss alla under namn af historien om

RÄTTFÄLLAN.

50

I.
Bland sköna tärnor i Kuopio finnes en den skönaste, med blonda – nej mörka! – nej blonda! – sannrligen jag vågar yppa deras färg – nog af, med de aldri rikaste, skönaste lockar, kring ett ansigte och ett par ögon, hvilka i hvarje leende hafva mera behag, än ett dussin ynglinga

hjertan utan fara kunna fördraga, öfver en hals och nacke, hvilka en Vienerska skulle se med afund och någon annan ofta sett med en elektrisk sprittning i högra armen. Hon är en tärna, okonstlad, yr och glad, som nyss flugit ut, en glänsande fjäril, ur de sexton årens puppbeklädnad. Dock, hon var det, yr och glad! Nu blicka sorg och ånger ur de förr så strålande ögonen – äfven om deras sköna färg måste jag tåga – och ett lätt halsens lutning vittnar, att redan en skarp nordanvind träffat den späda blommans veka stängel.

Ty få flickhjertan – de få, som icke äro värda att begäras – äro i det sjuttonde året så stålsatta, att icke någon till dem finner en väg. Här i staden ges det också ungherrar, som känna den konsten i grund, och det är alldeles otroligt, hvilka eröfringar de göra. En ibland dem, en af de mest fashionabla, och det vill säga mycket, hade redan som konrektorist visat håg att vara den skönas moitié i alla lekar, ja som rektorist till hennes minnesbok lemnat ett di tichon ur Ehrströms och Ottelins Ryska Grammatik, det der bekanta: »Din kärlek och en hydda blott» &c. – Andra tider kommo sedan, minuter af saknad och år af glömska, då man åt och drack och sof som förr å ömse sidor. Knappt nog skulle den gamla känslan upplefvat, om Hon icke på dansen, Annandagjul 1842, hade uti tvenne dansturer valt honom till valsör. Ett så öppet erkännande af Hans förtjenster måste naturligtvis djupt röra honom, och ångerfull öfver sin egen flygtighet beundrade han så mycket mer fastheten af hennes tycke. Ingen kunde likväl märka, att de båda den gången vexlade annat än blickar. Också märktes det icke framdeles. Hans beundran syntes alltid vara stum. Men den röjdes så mycket mer i benen, ty från denna dag valsade han på hvarje klubb tiodubbelt mer än någon annan. Och han valsade väl. Och mellan valsen voro hans glasögon riktade blott på henne. Men sådant måste göra det hårdaste hjerta vekt, och hela världen insåg, att den skönastes hjerta icke var orördt, d. ä. våra damer visste det om hennes hjerta, endast våra kavaljerer om den skönastes. De utomordentligt intéressanta och gentila brunnskaffeerna under sista sommarn medförde ett par små brouilleries; och så var den ljufva leken vid sin högsta värmegrad.

II.

Då fogade lyckan, som står de djerfva bi, en gång så väl, att den sköna i dansen förlorade en broche. Detta tilldrog sig för tre veckor sedan, och hvar och en minnes ännu den allmänna uppståndelse det förorsakade. Älskaren sågs aftaga sina glasögon för att vara den lycklige upphittaren – men förgäfvdes – Han var otröstlig, hon icke mindre.

Men då han påföljande förmiddag såsom vanligt vandrade Storgatan utåt för att passera den skönas fönster – att hon bodde vid Storgatan har jag likväl icke påstått – hörde han snabba och tunga steg bakom sig. De togos af H-r Wiiks famulus, som på tillfrågan meddelade, att smycket var funnet och att han var på väg att föra det till egarinnan. Snilletts planer komma icke till världen i maklig tågordning såsom vanliga människobarns, utan med blixstens snabbhet. Så snabbt hade äfven vår hjelte fattat sitt beslut och till en del utfört det genom att tillvexla sig brochen mot 10 kopek i Silfver.

Modig ock stolt svängde han nu om hörnet. Detta mod sjönk dock till fryspunkten, då han närmade sig den skönas fönster, och vid porten hade det sänkt sig under noll. Han gick förbi, vände om – och gick åter förbi. Men till hans lycka stod hon nu vid fönstret, och hennes tjusande leende, då han helsade, bragte hans mod så i stigande, att han åter

vände och helt dristigt steg in.

Smycket i hans hand talade tillräckligt, för att äfven hos mamma ursäktas denna djerfhet, och sköna dottrens glädje öfver det återfunna gaf honom för första gången erfarenhet af, huru ljust hjeltemodet belönas. Allt gick förträffligt, äfven hans tungas band gaf betydligt efter, sedan mamma i något ärende aflägsnat sig, och han kunde nu försäkra: »huru vacker – den blomstrande nejlikan på fönsterkarmen var, och huru rar den var vid denna årstid.»

10 Dock vid denna lyckliga inledning stadnade han plötsligt, afbruten af ett förfärens skri ur den skönas rosenmund. – Det kom från nästa rum, dit hon vid hans ord sylfidlätt hade sväfvat, och dit äfven han nu rusade med sann hjelteifver. Han fann henne, en bild af den höga Melpomene, bortvändande det af förskräckelse bleka ansigtet från en vattenkanna, som hon höll i handen så långt ifrån sig som den runda armen räckte. Utan bäfvan befriade han henne från detta förskräckiga föremål, hvilket hon synbarligen fattat, för att derur skänka den doftande nejlikan et litet morgonbad. Och då han nu med nyfiket öga undersökte kannans inre, såg han der på dess botten ett litet ting, ett litet vackert djur, – det, som är så snabbt, som så väl trifves i hvarje
20 människoboning, som – med ett ord, detta djur, så litet och anspråkslöst, att man föga kan begripa, hvarföre hvardagsgrammatikan bevisar det samma ära, som monarker och blygsamma författare visa sig sjelfva, då de skriftligen tala till allmänheten.

Uppståndelsen i huset blef allmän, och endast småningom lade sig denna i mon af den skönas återkommande mod och rodnad. Under allt detta hade vår hjeltes fyndighet och courage vuxit till den höjd, att han förvärfvade sig tillstånd föra den litet skadade brochen till guldsmeden och äfven, ehuru i något osäker ton, vågade försäkra, »att han icke alls fruktade de nämnde djuren, men hoppades kunna så ställa till, att de
30 framdeles icke skulle hoppa i vattenkannan.»

III.

Med stora steg och stora planer sågs nu den lycklige älskaren aflägsna sig. Ännu samma dag sades det allmänt i staden, att de unga två voro förlofvade. Goda vänner meddelade det på aftonen åt älskaren sjelf. Han blott log mystiskt dertill.

Påföljande dag flög vår hjelte mera än han gick till sin skönas bostad, och hans glädjestrålände uppsyn vittnade icke blott om ett lyckligt närvarande utan äfven om de skönaste förhoppningar för framtiden.
40 Derunder sågs han flera gånger föra handen än till bröstfickan på sin rock än till dess bakficka, och kanske skulle en rätt skarpsynt betraktare tro, att det närvarande förborgades i den förra, det tillkommande i den sednare. Också framtog han, så snart han inträdde hos den sköna – i dag ännu skönare än någonsin – ur sagde bröstficka det lyckosamma smycket, och vid ett passande tillfälle smög han äfven från bakfickan under byrån i hennes rum – en rättfälla.

Denna var en af dessa miniatyrgalgar, uti hvilka de stackars små djuren, lockade af den doftande ostbiten, blifva så jemmerligen strypta och upphängde. Med all sannfärdighet kan derföre försäkras, att väl
50 ingen dödlig byggt så glada förhoppningar på en galge som vår hjelte. Var hans hjerta redan förut i bultande rörelse, så slog det nu snarlikt en två skeppunds hammare mot hans bröstskorg, der han satt förstummad och lyssnande, mera till en rörelse under byrån än till den skönas täcka berättelser från förrgårs dansen. – Plötsligt hördes en sakta knäpp, och han, som väl icke skulle blinkat på ögat, om han hållit näsan öfver

fängpannan på en affyrad kanon, spratt nu högt upp från stolen. Med stormsteg ilade han in i nästa rum, ryckte fram rättfällan och höjde den mot älskarinnan, hvilken nyfiken skyndat efter honom. Blott ett fasans utrop hördes från hennes nu bleka läppar, ty i snaran hängde – hennes lilla älskade grönsiska.

Det är onödigt att beskrifva de uppträden, som följde. Hela staden visste före middagen, att en oförsonlig rupture skett. Nu hviskar man, att den flygtige älskaren redan är fästad på annat håll, och att detta är orsaken till den skönas sorgsna väsende.

10

6 ENKÖ MINÄKI TOIVOISI?

Saima n:o 1 4.1 1844

Fri öfvers. från *Kanteletar* 155.

Sångarn sjöng i skygd af löfven,

Liten fogel gömd på grenen,

Sjöng, hvad dyrare än guldnet,

Ljufvare än bär i skogen,

Trånadsfullt sin älskarinna. –

Skulle ej mitt arma hjerta

Mera varmt af längtan låga,

Mera djupt af trånad tåras

Att den dyras bild få skåda,

Att den ljufvas steg förnimma!

Flyg då hit du fogel lilla,

Spåda kräk på vingar lätta,

Qväd för mig din trånads toner,

Qvittra om din ljufva längtan!

Svara skall dig då min saknad,

Hjertats qual ditt qvitter möta;

Vexla skola våra sånger,

Skiftevis vår klagan klinga.

Flyg då hit, du fogel lilla,

Spåda svala svinga sakta

Ned uppå min arm och hvila

Vingars par! – Jag ömt dig vårdar,

Dig till blida öden gömmer,

Som en girig gömmer guldnet,

Som min flicka barmens skatter.

20

30

40

R. S.

50